

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrstopenjske pete vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. O pravništvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Sodniška samostalnost in neodvisnost.

Državne osnovne ali temeljne postavbe od 21. decembra 1867 člen 6 določuje, da so sodniki v izvrševanju svojega sodniškega uradovanja samostalni in neodvisni. Postave od 21. maja 1868 § 1 pa določuje, kateri sodniški uradniki so samostalni in kateri so le pomočni. Mej prvo vrsto spadajo predsedniki, podpredsedniki in svetovalci sodnjega dvora, okrajni sodniki in tisti, ki imajo pri sodnjem dvoru pravico glasovati; mej drugo vrsto pa spadajo sekretarji, pristavi, aktuari in avskultantje. Po tej postavi je nedvomljivo, da tisti pristavi sodnjega dvora, ki imajo pravico glasovanja in ki so sodniki v malenkostnih zadevah, spadajo mej prvo vrsto in so tedaj po postavi samostalni in neodvisni sodniki. To je pač lepa določba na papirju, pa žalibog, da se tudi ta postava povsodi ne spolnuje. Zvedeli smo sledeči slučaj, ki se je zdaj pred kratkim dogodil.

Pri c. kr. mestnej delegirane sodnji na slovenske zemlji (imena hočemo za denes zamolčati) je bil neki pristav civilni referent; imel je pa tudi zraven tega pravico glasovanja v kazenskih rečeh pri sodnjem dvoru, in bil je tudi še povrh tega sodnik v malenkostnih zadevah. Bil je tedaj po postavi popolnoma samostalen in neodvisen sodnik. Ker je sodnjega dvora predsednik poizvedel, da je ta sodnik, rodoma Slovenec in pošten narodnjak, slovenske uloge reševal slovenski, ga na enkrat kaznuje s tem, da ga pokliče od delegirane okrajne sodnije k sodniškemu kolu za preiskovalnega sodnika. To je „faktum“ tako, kakor se je v resnici dogodil.

Pod današnjo Taaffejevo vlado, ki nam Slovencem biti hoče pravična, se tedaj na slovenske zemlji ne smejo slovenske uloge slovenski reševati. In ako se vendar najde sodnik, ki ima toliko ljubezni in srca do naroda, da občuje z njim v domačem slovenskem jeziku, se tak sodnik kaznuje. Kaj pomagajo nam vse obljube na papirju, če se pa ne uresničujejo. Stiskali so nas Slovane pod ministerstvom Auersperg-Lasserjevim, ali take sile se nam še celo takrat niso godile, kakeršne se nam zdaj godé. Vlada, ministerstvo nam obeta pravično ravnopravnost, in morda tudi misli, da jo uživamo. Vladni služabniki pa, kateri še zdaj ne verujejo, da nam bo ostala današnja vlada na dalje, delajo zdaj bolj kakor kedaj zoper vladne naredbe. Če se je godilo kaj takega pod Auerspergom, kakor je zgoraj omenjeni slučaj, smo kričali. Kaj čemo pa zdaj! Zdaj, ko se je zgodilo to na slovenske zemlji z narodnim sodnikom, zdaj je vse tiho. Gospod predsednik nosi glavo po konci in si pač misli,

Bog vedi kako junaštvo je zdaj doprinesel. Opozorujemo pa naše narodne državne poslance na ta slučaj, da naznanijo vladi, kako se ravna na slovenske zemlji s takimi sodniškimi uradniki, ki so zvesti Avstriji, pa tudi zvesti sinovi domovini.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 8. marca.

Budgetni odsek državnega zbora je imel včeraj sejo. Glavni poročevalec Henrik Clam-Martinic je predložil proračun za l. 1881. Po tem poročilu bode Avstrija imela letos stroškov 463,094.304 gold; dohodkov 409,645.994 gold. — primankljaja tedaj 53,448.310 gl. V tej svoti je pa vračunjenih tudi 20,680.000 gl. dolga, storjenega leta 1878, ki se pa letos ima poravnati; za to bode treba narediti zopet nov dolg. Ker pa to niso redni državni stroški, kaže se pravi primankljaj z 32,848.310 gl., na kolikor ga je proračunil tudi finančni minister. Poročevalec grof Clam je v svojem poročilu razvil cel finančen program za bodočnost. Pravi, da se mora priznati, da se deficit ne more samo s ščedljivostjo odstraniti nego mora se tudi direktni davek po enem merilu reformovati. Realni davek je zdaj previsok, a premajhen je davek na premični kapital, zato se ima temu več davka naložiti, da se davki prav in pravično razdele. Na tak način bi ljudstvo tudi nehalo misliti, da je pritiskano. Ravno iz tega vzroka priporočala bi se temeljita reforma indirektnih davkov, kajti pri boljši uredbi bi marsikateri užiten davek več vergel nego denes. Poročevalec potem zopet naglašja, kako potrebno je, da se hitro stori ravnotežje v državnem gospodarstvu. Se ve, da se to prizadevanje ne vidi iz letošnjega proračuna a to se da s tem opravičiti, ker je novi finančni minister samo malo časa v službi. A z gotovostjo se od njega pričakuje, da bode uže v prihodnjem proračunu dosegel oni cilj. Vlada pa mora vsekakako poprijeti inicijativo s ščedenjem in reformami, ki se lahko zgođe na administrativnem polju. Poročevalec je tudi grajal to, ker pride proračun tako pozno v državni zbor na vrsto. Temu se bode dalo tako izogniti, ako vlada drugo leto predloži proračuna za leto 1882 in 1883.

Ustavoverci se po svojih listin ponajajo z ranjnim Brestlom kot možem izredne poštenosti ter naglašajo, da je bil Brestel tist mož, ki je kot finančni minister za časa svojega vladanja odpravil deficit. „Politik“ in „Tribüne“ pravita, da je res, da je Brestel odpravil deficit, ali da ga je odpravil s finančnim bankerotom državnim, tega ustavoverci zdaj nehejo naglašati. Brestel nij bil noben ženij, on je bil prav navaden a pošten računar, to njegovo poštenost so pa ustavoverci in njegovi tedanji tovariši v ministerstvu zlorabili. Omenjati je le Giskre, ki je vpeljal takozvane „ministerske trinkgelde“.

Vnanje države.

V glavnem mestu **Bolgarske** v Sredci je „Slavjanska beseda“ dne 3. t. m. slavila obletnico, ko je bil podpisan sanštefanski

dogovor. Ob 10. uri dopoldne je bila v cerkvi slovesna maša, potem pa je šla deputacija k ruskemu konzulu, da je izrazila hvaležnost Bolgarov do carja. Zvečer pa je „Slavjanska beseda“ priredila baklado do stanovanja ruskega konzula, kjer so člani tega društva zapeli rusko himno.

Iz **Carigrada** se javlja, da so imeli včeraj evropski poslaniki in turška pooblaščenca prvo sejo glede rešenja grškega mejnega vprašanja. O izidu te seje ne vé se nič. V Londonu se v te razprave malo zaupa, posebno zato, ker je Nemčija tako hitro in hrupno odskočila, meneč, mene ne brigajo ni grške ni turške stvari, druge vlasti so, katere se imajo zanje bolj zanimati. Nemčija je hotela, da bi se Kreta otok odstopil, a o tem nehejo ničesa vedeti ni Grki ni Turki. Grkom je namreč menj ležeče na strategičkih mestih, kakor na rodovitnih ravanih v Epiru in Tesaliji, ki vržejo dosti davka. In denarja je tudi treba Grkom, kajti, če ne dobodo ozemlja, ki bi jim kaj neso, potem zgube bankirji, ki so Grkom posodili novcev, vse. Iste uzroke pa ima zopet Turčija, zato se brani odstopiti Epir in Tesalijo, od koder dobiva skoraj vse svoje prihodke. Da so pa evropske vlasti naložile začasen mir Grkom in Turkom, to koristi samo zadnjim, ker se lahko pripravijo za boj; to uvidijo Grki in prav zaradi tega nij upati, da bi zdanj mir na iztoku bil trajen, ker ravno mir prazni Grkom vse kase.

Na **Irskem** se zdaj izjemni zakon strogo izvršuje. Tudi poslanec Dillon bode moral v uječo ter je vlada doslej razpustila 156 kmet-skih družb.

Angleška vlada je določila zadnjo soboto mirovne pogoje za boerce v Transvaalu in jih odposlala generalu Woodu. Baje da Angleži obljubujejo boercem popolno neodvisnost in vspostavljenje republike. V južni Afriki pa nij dober učinek storilo imenovanje generala Robertsa za naslednika padlemu Colleyu. „Times“ namreč piše, da, ako bi to imenovanje pomenjalo to, da bi se vspostavil vojašk despotizem, potem bi se zoper Angleže vzdignila cela južna Afrika, katera nikakor nij — Afganistan. Angleži imajo biti v južni Afriki zmerni in spravljivi, samo to jim bode ohranilo gospodstvo. — Boerce vodi in jim sploh z dobrimi sveti pomaga „irski renegat“, Irec Alfred Aylward. Tudi vzdajnič, ko so boerci Angleže tako strahovito pretepli, svetoval jim je on, kako imajo to pričeti. Aylward je bil o svojem času v tesnej zvezi s fenijci na Irskem. Ti so sklenili umoriti irskega nad-tajnika lorda Mayo. Aylward tega sklepa nij odobril, ter je anonimno svaril lorda Mayo in mu povedal, kaj da mu preti. Fenijci so zvedeli to, in sklenili so Aylwarda umoriti. Odposlali so jednega izmed sebe in ta je dvakrat ustrelil na Aylwarda ter ga hudo ranil. Irska vlada je potem pomagala mu, da se je preselil v južno Afriko.

Dopisi.

Od Save 6. marca. [Izv. dop.] Zastran Vestenekove okensko-pobijanske afere vemo zdaj za gotovo, da je c. kr. mestna delegirana okrajna sodnja ljubljanska kazenski postopek

ustavila, ker po nje misli manjka hudobnega namena, češ, da je bilo vse le šala in da je g. Delkot privolil. Po pravici pravi telegram v „Tribüni“, da ta sodnijski korak vzbuja po celem deželi veliko senzacijo. Je pa tudi za res juristično zelo zanimiv. Zakaj sodnijsko je potrjeno, da je bil g. Delkot tisto jutro, ko je vstal in videl pobita okna, zelo nejevoljen in se celo izrazil, ko bi bil on takrat zbučen, da bi bil ven ustrelil, naj bi si bil zunaj, kdor hoče. To je jasni dokaz, da g. Delkot v pobijanje nij bil a priori privolil. Vpraša se zdaj, ali je poškodovanje tuje lastnine hudobno dejanje le takrat, kadar je storilčeva volja naravnost na to namenjena, da drugemu dotično škodo naredi, ali pa ne mara tudi takrat, ko se dejanje zgodi ne ravno iz škodoželjnega, ampak iz kacega drugega, poškodovancu nepovoljnega namena, n. pr. da se mu s tem kako nagajanje, ali kaka sramota naredi. Ta poslednji namen je tukaj gotovo bil.

Na dalje se vpraša. Ali poškodovanje tuje lastnine, ki se zgodi zoper lastnikovo voljo, neha pozneje biti kaznjivo dejanje, ako se storilec s poškodovancem poravnava in ta potem izreče, da se je poškodovanje zgodilo z njegovim privoljenjem. Po našem dozdanjem kazenskem pravu ne bota samo tatvina in nezvestoba kazniva biti, ako se storilec o pravem času s poškodovancem poravnava; pri drugih poškodbah tuje lastnine pa ne.

To dvoje vprašanje stavljamo vsem našim juristom, ne samo za to, ker se tiče Vesteneka in njegovih tovarišev, ampak ker je to sploh za druge primerljaje velike važnosti.

Sicer pa mislimo, da ako imenovani toženci tudi ne bi bili zapadli kazenske postavi a gotovo so se pregrešili zoper policijski red, ker so nočni mir in pokoj motili, ter se nadejamo, da s tem zasluženej kazni ne odidejo, ako je Avstrija res pravna država.

Iz Ptuja 6. marca. [Izv. dop.] Ko se je vrli slovenski poslanec g. dr. Vošnjak v budgetnem odseku državnega zbora lani januarja meseca za izpeljavo ravnopravnosti pri sodnijah oglašil, odgovoril mu je tedanji naučni minister dr. Stremayr na njegove pritožbe, da ima v tej zadevi sledeča tri načela: 1. na vsako vlogo mora c. kr. urad odgovoriti v tistem deželnem jeziku, v katerem je vloga vpisana; 2. zapisniki morajo pri vseh c. kr. sodnijah pisani biti v tistem deželnem jeziku katerega stranka govori; in 3. končna obravnava se mora vršiti v tistem jeziku, v katerem so zapisniki pisani. Taka zdrava načela imel je pred komaj dobrim letom minister Stremayr. Tako še nekoliko logično je interpretiral mož, kateri Slovanom gotovo nij bil nikdar prijazen, § 13 sodskega reda.

Toda „tempora mutantur etc.“ in Stremayr nema kot sodnik tistih načel, katere je imel kot minister prava. Bi le mož z enacimi zdravimi načeli mogel podpisati razsodbo glede uradovanja, kakor je znana najvišje sodnije? Na tak način nam najvišja instanca pravo ravnopravnost brezobzirno krati!

Kakor pri nas na Kranjskem, isto tako dobile so tudi pri nas na slovenskem Štajerskem sodnije glasovite „razloge“ najvišjega sodišča, pri katerej priliki se sodnijam pravi, da je ta razsodba „zur darnachtung“ in da se ima strogo paziti, ka se niti besedica v slovenščini ne rešuje. Za naše sodnije bili so ti „razlogi“ popolnoma nepotrebni kajti nadsodnja graška odločila je uže, da je sodnijski jezik nemški.

Slovenske uloge rešujejo se pri nas brez

izjeme v švabščini, vsi zapisniki pišejo se v švabščini, čemu torej za Štajersko še Stremayrjeve razloge? Nam je pač dobro znano, kaj Waser in Stremayer s tem nameravata.

Ta razsodba vznemirila je vse slovenske kroge na izredni način!

Kaj bode „Tagespost“ sedaj o „liberalnosti“, o „ravnopravnosti“ rekla? Čudom se čudimo, da se pusti našemu kmetu pri sodnji še slovenski govoriti!

Iz Gradca 6. marca. [Izv. dop.] (Novi slovenski profesorski naraščaj.) Uže v oktobru 1880 napravila sta na tukajšnjem vseučilišču profesorske izpite dva Slovenca, Novomeščan Ferdinand Seidl iz naravoslovja, fizike in matematike, in Središčan Davorin Bedjanič iz klasične filologije. Prvi je sedaj asistent pri tukajšnjem vseučiliščnem profesorji Leitgebu, drugi deluje uže od novembra kot suplent na gimnazijskem zavodu v Mariboru; in to je po redu in po pravici, da se umesti na naših slovenskih zavodih svojega naroda mož več jezika in poznajoč narav in potrebe naše mladine. — In večeraj zopet dva Slovenca prestala izpite prav dobrim vspehom, Rogatčan Josip Lendovšek in Konjičan Franjo Železinger, oba iz klasične filologije. Vsi štirje izpitanci so položili izpite s prav dobrim vspehom in posebno je še poudarjati, da zadnji trije z nemškim in slovenskim učnim jezikom. In vendar se nam vedno gôde na vse naše zahteve: „nimate učnih močij, ni učiteljev, ni učnih knjig.“ — Učiteljev imamo, šole nam dajte, in knjige pridejo v kratkem, kar jih še nij. — Upati je, da bodo omenjeni štirje mladi možje še dali v življenji s svojim delovanjem v korist narodu in domačej šoli priliko večkrat govoriti in slišati o svojih imenih.

Iz Logatca konec febr. *) [Izv. dop.] Velika množica ljudstva iz Dolenjega in Gorenjega Logatca, z Vrhniko in Hotedržico zbralo se je ono nedeljo v prostorih gostilne g. Arka v Dolenjem Logatcu k veselici, katero je priredilo Logaško bralno društvo s prostovoljno požarno stražo. Ob 8. uri pričela se je veselica z godbo, po katerej je na oder stopilo 12 domačih pevcev; ti so prav dobro zapeli zbora „Domovina“ in „Mladini“. G. Pr. deklamoval je potem v splošno zadovoljnost svoje pesni. Zbora „Denes tukaj, jutri tam“ in „Želje po domovini“ vzbudila sta mej poslušalci pohvalo; kaj lepo slišal se je samospev, ki ga je sočutno pel g. S. — 5. točka „Nesrečno oženjen“, provzročila je mnogo smeha mej občinstvom a še več pesen „Ljubična pošta s šaljivo godbo na mrlotinke“. Ploskanja, hvaljenja in smijana nij bilo ni konca ni kraja ter so pevci morali ponoviti še jedenkrat to točko. Po petji in deklamacijah prišla je tombola — za to ples. Do ranega jutra vrstile so se krasne gospice in gospe, in občna želja bila je „da bi se snideli še večkrat, da bi se radovali, veselili, kakor ta večer.“ Pri četvorkah, kakor navadno po deželi, nijmo bili tako srečni, kakor prejšnji večer v G. Log. kjer so menda „fehlerfrei, zu Nutz und Frommen der lieben Kleinen“ plesali, kakor sem čital v „L. Sch. Ztg.“ Pri veselicah zlasti po deželi, mora biti združenje, vzajemnost, pozabiti se mora mejsobojni prepir, ako se hoče kaj doseči, a ne napravljati v naglici na kljubo soareje (!) kaj? soarejo — bogme! kdor je prvi veselico imenoval s to besedo, gotovo si nij mislil take veselice — toda vsa čast in slava petju treh gospic — zborov ne ženskih ne moških pa nij bilo slišati. Veliko bolje bi

*) Po naključbi zakasнено. Ur.

bilo, ko bi prireditelj one veselice (ne soareje) počakal malo časa, mogoče, da bi se mu bila bolje obnesla.

Iz Idrije 5. marca. [Izv. dop.] (Še en precedens za Vesteneckov poboj oken.) V št. 50, 3. marca t. l. „Slovenskega Naroda“ smo čitali, da so v Vipavski dolini neki sumljivi oknapobijalci bili, — tebi nič, meni nič, v — zapor dejani. Tudi tukaj v znanej nemškej (?) Idriji se je nekaj enacega 2. septembra 1880 prigodilo. Občno znani g. J. je iti hotel tist dan popoldne v hišo svojega brata, kjer je imel svoje reči spravljene, in ker mu njegova mati odpreti nij hotela, trkal je, da je šipo pri vratih v vrednosti 8 kr., po dnevi, brez prič, ubil. Izvedevši to, v št. 238, 16. oktobra 1880 popisani nek uradnik „se silno butaro grehov“, poslal je po g. J. žandarmerie, in dobil je 48 ur. Pa pravite, da velja: „Gleiches Recht für Alle?“

Od Divače, po pepelnici. [Izv. dop.] — Vém, grešil sem, gospod urednik, da vam uže toliko časa iz naših krajev nič pisal nijsem; tudi, da je ta moj greh še toliko večji, odkar ste mojemu kolegi s košem zažugali: vendar pa upam, da mi nemarnosti moje ne boste preveč hudo zamerili, še celo pa potem ne, ko vam dokažem, da vsega tega nijsem sam kriv. Razlogi za to bi bili pa ti-le.

Prvič sem čakal potresov, da bi dopis svoj vendar le s čem pričeti mogel, ko drugih novic uže tako nij, pa potresov nij več, in to mi je žal, ne zavoljo mene, ampak za to, da vam sploh nič novega pisati ne morem,

Drugi, ali prav za prav prvi razlog bil bi pa ta, da smo tudi tukaj pust imeli, in pust je le pust, ki je le enkrat v letu in bi se po vsaj pravici mej premakljive praznike šteti smel. Tu se je plesalo, tam se je pelo, tam zopet pilo, da še noben pust tako — kratko in malo, saj bi vam bil rad pisal, ko bi bil le utegnil.

Pa, gospod urednik, vendar sem grešil; kajti rotíl sem se v zadnjem svojem dopisu, da v Divačo nikoli več plesat ne pojdem: ali pust je še bolj trmast ko jaz in kljubo Saturnu in vsem drugim planetom, ki so nam vso pot prav z golido svetili, šel sem vendar le tje, in kakor sem se bil nadejal, imel sem se dobro, res ne v narodnej — kajti o takoshnih tukaj sedaj še nij misliti — pač pa v izbornej mejnarodnej družbi brez krika in vika in vsakih „nepravilnosti“. Ne pripovedujem pa tega za to, da bi to zabavo po svetu razglašati ali častitega bralca dolgočasiti hotel, ko je zabav pred pustom povsodi dovolj; ampak povedal sem to le za to, da boste razvideli, da sem veliko hudih izkušnjav imel: bolj hude pa ko so izkušnjave, toliko manjši je greh, in za to upam, da mi boste nemarnost mojo odpustili.

Nijsem bil namreč pusta še dobro pokopal, uže dobim 9. številko „Edinosti“ v roko, in v njem dopis iz Divače, češ kot odgovor na moj dopis v „Slovenskem Narodu“ od 1. februarja. Mel sem si oči, prebiral dopis; pa ugibal sem, je li odgovor pisan za pust ali za post: kajti za pust je prepust in za post je neslan. Naštevajo se mi grehi, da grajam sosesko, semnje in da hujskam i. t. d. Naočnikov sicer nijsem izgubil v snegu, ker jih ne rabim in brez njih dovolj jasno in bistro vidim; vendar pa vas prosim, gospod urednik, preberite moj dotični dopis in povejte, sem li res kaj pisal zoper sosesko ali zoper semnje, ali ne. Jaz bi menil, da ne, in te misli ste

pač tudi vi; pa brati znati in to, kar se bere tudi umeti, to je dvoje. Opominjal sem pač, naj bodo Divačani zložni; hujskal nijsem nikoli. Da se pa poročila o plesih, ki za narod ali narodnost sploh prav nobenega pomena nemajo, ne pošiljajo v liste, to mi bode vsak količkaj zaveden človek, ki namen časnikov pozná, prav dal, ter od svojega dopisa niti najmanjše pičice preklicati ne morem; pač pa bi zopet rekel, da bi bilo v Divači lahko drugače, ko bi bili zložni, ne pa kakor sedaj, ko kakih pet domačinov nekaj bere, drugi pa nič, kar iz dobrega vira vém. Sploh bi dopisniku svetoval, naj bi rajši on naočnike nataknil, in sicer najprej ene, da bi dopis prav prebral, potem pa še druge, da bi ga tudi prav umel, ter mi je zelo žal, da mu jih jaz ne morem posoditi, ker jih, kakor sem rekel, ne rabim. Sploh naj bode pa gospod dopisnik tudi preverjen, da se svojega dopisa, ki njega tako zelo bode, prav nič ne kesam, in vsaj ta post zanj pokore delal ne bodem. x

Z Dunaja 7. marca [Izv. dop.] Politična situacija je bila zadnje dni za desnico državnega zbora nekoliko sitna, a zdaj se je sčistila in nevarnost je odstranjena. Kar je namreč skrbi delalo in slogu desnice v nevarnost stavilo, bila je predloga nove postave o hišnem davku. Tirolci in Solnogradčanje namreč dozda tega davka niso plačevali, imeli so nekak privilegij. Isto tako so imeli Dalmatinci izjemno stanje. Čeravno torej poslanci teh dežel priznajo, da nij prav, če imajo oni izjemno stanje v dolžnostih, ki jih drugi deželani morajo izpolnjevati, vendar so se branili glasovati za postavo. Ker ustavoverci prežé povsod, kje bi neslogo mogli podpirati in narediti, sklenili so tudi zoper postavo glasovati, čeravno so nekaj vsi zanj bili. Zdaj pak so se dali Tirolci in Solnogradci pogovoriti in bodo glasovali zato, da se po generalnej debati preide v specialno. V specialnej debati pa se bodo sklenila nekova polajšanja za omenjene dežele. Tirolci in Solnogradci so se torej večini, disciplini za ljubo udali in nekoliko žrtve prinesli, da ne bi ustavoverci triumfovali. — Sicer vlada ne bi bila padla, da, ne bi bila nič omajana, tudi ko bi bili Tirolci ostali pri svojem stališču, vendar bi bila desnica dosti veljave izgubila. Ta nevarnost je odstranjena, in druge se menda nij tako brž bati. — To se ve, da se lahko reče: saj Slovenci itak nič ne izgubimo, ker nijsmo nič dobili. Res, žalostno da nijsmo. Ali vendar, zdaj smo na dežji, in potlej bi prišli pod kap. To bi bilo pa še slabše. Upanja ne izgubimo, niti ne poguma in vstrajnosti. Pravična reč mora nazadnje vendar zmagati. Vsi narodni boji so teški in dolgotrajni.

Domače stvari.

— (Dar cesarjeviču Rudolfu.) G. Matija Petrič, urar v Postojini, samouk, je izdelal uro, katera se more z vso pravico imenovati umotvor. To uro, katere bode g. Petrič poslal cesarjeviču Rudolfu v spomin njegove poroke, je delal dolgo, zato je pa tudi dovršeno krasen izdelek. Okrov te ure je sestavljen iz samega kamena postojinske jame v gotiškem slogu ter je visok dva metra in 10 cm., širok pa tri metre. Okrov ure kaže znotraj v treh oddelkih najlepše prostore postojinske jame. Dno je iz rdečega kamena postojinske jame, na njo pa je postavljen bakren kotel za vodo, v katerej bodo plavale v postojnske jami se nahajajo ribice. Nad tem kotlom je majhen most, kakor je v postojnske jami pre-

prežena podzemeljska Pivka. Ves ta oddelek je popolnem enako velikej cerkvi postojinske jame prekrit z obokom. Zada je urna ploča. Na ta obok je postavljen drugi oddelek, kateri predstavlja prostor velike plesne dvorane postojinske jame. Mej srednjim in zgornjim oddelkom so v enej vrsti trije prostori prirejeni, v katerih se vidijo dnevi, meseci in letne številke mehaničnega koledara. Zgorenji tretji oddelek krova za uro predstavlja na levej strani hrib Kalvarijo in na desnej strani milansko veliko cerkev. Za izvršitev tega oddelka so se porabliali najlepši z velikim trudom nabrani kamni postojinske jame. V zadnjem kraju tega oddelka pa je prostor za mehanični del te ure. Ura navije se vsako leto samo enkrat in je napeljana v vse tri oddelke krova, razen tega pa žene tudi mehanični koledar. Ploča ure dolnjega oddelka krova kaže dunajski, spodnji pa praški čas. Ploča ure srednjega oddelka pa je razdeljen po desetnicah in sicer tako, da je mesto 24 ur, kakor navadno le 20, tako da jih spada 10 na dan in isto toliko na noč. Vsaka ura pa je na ploči razdeljena in preračunjena v 100 delov. Konec vsake ure pride z leve strani drugega oddelka majhen voziček, kateri pripelje ob 12. uri soboj avstrijsko zastavo in ko voziček pride v sredo oddelka zaigra z uro zvezana godba avstrijsko cesarsko pesen in ko je ta izigrana, se voziček proti desnej strani zopet odpelje. Na vozičku pa je ura, katera kaže postojinski čas. Vse je jako lično in umetno izdelano. Predno g. Petrič odpošlje to uro na Dunaj, namerava jo v Ljubljani nekoliko dni razstaviti.

— (Semánjski tat.) Neznani tat je v hlevu g. Druškoviča, pri „Figabirtu“ v Ljubljani, po noči od ponedeljka na torek nekemu konjskemu barantaču iz Koroškega ukradel 200 gld. Barantač je bil na živinski semenj prišel. Mej tem ko je spal, prerezal mu je tat suknjo, vzel listnico in z njo in denarjem popihal Bog ve kam.

— (Slovensko literarno društvo na Dunaji) ima v sredo 9. marcija svojo 11. redno sejo s sledečim sporedom: 1. Prečita se zapisnik. 2. Berilo: „O analizovanju raznih cen,“ čita g. Radivoj Poznik. 3. „Nekaj narodnih pesnij,“ čita gosp. Radivoj Poznik. 4. Slučajnosti.

— (Hrvatska „Sloboda“), glasilo stranke prava ali Starčevićevcev, govori v dopisu iz Primorja o „Ljubljanskem Zvonu“ in o „Kresu“ pa končuje svoj dopis takó: „Al nješto drugoga bilo bi u Celovcu, u Koroškoj, koristnije, bilo bi upravo nužno. Dopisnik iz Koroške u „Slov. Narodu“ izjadao je jade tamošnjega slovenskoga naroda, komu se jedva dopušća, da još slovenski diše. Gorica, Trst, Istra, Štajerska imadu svoje listove: „Soču“, „Edinost“, „Našu Slogu“, „Slov. Gospodar“ za pokrajinske odnošaje, za puk, jeftino. Puk koroški nejma ništa. Zanemaren je, driema, bezsviestan je, i nejma ga, koj bi se zanj po-brinuo, koj bi ga probudio, koj bi ga osvješćivao. Rodoljubi celovski! Eto polja, na kojem bi se dalo raditi, uspješnije, koristnije, zahvalnije. Radje biste se znanostju i stvarmi za izobraženije razrede bavili, znam, al kod narodah malenih, zanemarenih, imaju se muževi, iz njega nikli, izobraženi, ne onim toliko baviti, što njim je milije, nego s onim, što je narodu koristnije, što mu je neobhodno potrebno. Šta će znanost, ako narod, u kojega jeziku pišete, pogiba, izumira? Zanj pišuć stekli bi si zahvalnost njegovu i njegovih potomakah, i sve njegove braće.“

Umrli so v Ljubljani:

4. marca: Anton Vindiš, užitnin kega nadzor-nika sin, 6 tednov, v ulicah na grad št. 4, za bo-žjastjo. — Matilda Jug, konduktarjeva hči, 3 leta, v Kravjej dolini št. 2, za jetiko.

5. marca: Josip Pance, čerkostavec, 21 let, na Krakovskem nasipu št. 14, za pljučno vnetico. — Justina Smole, soproga voditelja zemljiških knjig, 75 let, v Gruberjevih ulicah št. 3. — Marija Kralj, go-stija, 60 let, na Poljanskej c. sti št. 10, za prsno vo-denico.

6. marca: Pavel Ilersič, bivši davkar, 56 let, ua Žabjaku št. 7. — Frančiška Pop, železniškega urad-nika hči, 15 mes., na sv. Petra cesti št. 74, za jetiko.

7. marca: Marija Valentinčič, 2 leti, na Rebru št. 9, za kožno vodenico.

V deželnej bolnici:

4. marca: Anton Janežič, krojač, 30 let, za pljuč-nico. — Alojzija Felber, pleteničarjeva soproga, 32 let, za vnetico možjanske mreže.

Zahvala.

Slavnej hranilnici kranjske izreka podpisani odbor najtoplejšo zahvalo za blagodušno naklonjeno podporo 50 gld.

V Ljubljani, dne 5. marca 1881.

Odbor „Glasbene Matice“.

Javna zahvala.

Slavna hranilnica kranjska je v svojem občem zboru volila „Narodne šole“ za tekoče leto 150 gld. podpore. Za ta uže sprejeti dar izreka najiskrenejšo zahvalo

odbor „Narodne šole“.

V Ljubljani, dne 6. marca 1881.

Dunajska borza 8. marca

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovih . . .	73 gld.	45	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	75	70	„
Zlata renta . . .	90	65	„
1860 drž. posojilo . . .	129	75	„
Akcije narodne banke . . .	814	50	„
Kreditne akcije . . .	288	50	„
London . . .	117	55	„
Srebro . . .	—	—	„
Napol. . .	9	28 1/2	„
C. kr. cekini . . .	5	53	„
Državne marke . . .	57	25	„

Za izpeljevanje in izvrševanje reklamacij o zemljiškem davku po posestniških polah pripo-roča se p. n. posestnikom gospod **Ivan Pribil**, v Ljubljani, Gruberjeve ulice št. 4. (121)

Zahvala.

Za mnoge dokaze blagega sočutja in za obilno udeležbo pri pogrebu nepozablji-vega nam

Josipa Panceta,

izrekamo vsem čestitim udeležnikom, po-sebno slavnemu društvu tiskarjev, „Sokolu“, gg. čitalniškim pevcem ter vsem čestitim darilecem vencev najprisrčnejšo zahvalo.

V Ljubljani, 8. marca 1881.

(119)

Žalujoci ostali.

Zahvala.

Dolžnost mi je očitno zahvaliti se za srčno sočutje o prezgodnji smrti nepozab-ljivega mi sina

IVANA,

jurista in c. kr. častnika v rezervi,

zlasti za prekrasne vence in mnogobrojno spremstvo pri sprevedu, kar je dobro delo užalostenemu sre.

V Kandiji poleg Novega mesta 3. marca 1881.

Ana Foršek,
posestnica

(120)

Oznaniilo.

Kdor ima spomladanski (beli) ječmen za prodati, ponudi naj ga takoj **Anton Uršiču**, mli-narju v St. Vidu pri Vipavi z najnižjo ceno za 100 kilogramov. (117-2)

(115-2)

Vsega zdravilstva

dr. V. Gregorič

ordinira od 1—3, frančiškanske ulice šte. 4.

Le dobra stvar se hitro prikupi.

Komaj je tri leta, kar sem prišel iz Novega Jorka v London, da angleško deželo seznanim z mojim novim izdelkom. Začel sem z malim ter odprl početkom le majhno delavnico in pisarno. Pošiljal sem moj izdelek v malih zabojih na ogled in poskušajo po Angleškem, Irskem in Škotskem. Moj ekstrakt bil je povsodi z veseljem sprejet in že v prvem letu se je naročilo pri meni 200.000 flašic. Mnogi so se naročili še le potem, ko so dobrote mojega izdelka že sami poskusili. Drug ga je priporočal drugemu in tako je moja obrtnja dobro napredovala.

Od začetka, prej da sem ljudi s svojim izdelkom seznanil, imel sem več stroškov s pošiljanjem, ko dobička. Zanesel sem se pa na to, da se mi bo to pozneje ceniti vedelo. V tem se nisem motil. Dobil sem toliko priznanja in naročil, da sem svojo delavnico kmalu razširil moral. V drugem letu se je naročilo pri meni na stotine in tisoče, da jih uže nisem vedel kam devati. Jednoglasi bil je hvala mojega „shäker-ekstrakta“. Tako se namreč imenuje moj izdelek in je izvrstno zdravilo za bolezni na jetrah in v želodecu. Najprej se je razširilo to zdravilo po Angleškem. Po dolgi študiji in preiskavi sem se namreč prepričal, da največ bolezni prihaja dandanašnji iz želodca in iz jeter. Iznašel sem zoper te bolezni zdravilo „shäker-ekstrakt“, in ko sem se v Ameriki prepričal, da je mnogim pomagalo, sklenil sem, prinešiti ga tudi v Evropo. Pa nisem prišel v Evropo kot klativitez, kajti vodil sem tam veliko kupčijo in imel sem več ko zadosti za življenje. Moja kupčija se je v tretjem letu še bolj razširila; samo na Angleškem sem prodal 900.000 flaš, v treh letih skupaj tedaj 1.700.000 flaš, in to je gotovo mnogo za začetek v tako kratkem času. Slaba stvar bi se ne bila tako prodajala. Na Angleškem so brž spoznali, kako dobro zdravilo je „shäker-ekstrakt“ zoper slab želodec in bolezni na jetrah, in da je res mnogim pomagal, se vidi uže iz tega, ker se ga je toliko pokupilo. Tolika spričevala od vseh krajev dale so mi pogum, da sem svojo kupčijo uže razširil na druge dežele.

Želodec se kmalu pokvari, ta bolezen pride kakor tat v noči, zdravilo za to pa je „shäker-ekstrakt“. Če je želodec pokvarjen, boli človeka v prsih in na straneh, včasih tudi v križi; človek je zaspan in slabe volje, usta imajo čuden duh, na zobeh je polno slin neprijetnega vsduha. Človeku se ne ljubi jesti in na želodci leži nekaj kakor kamen. Oči so udrt; roke in noge so mrzle in mokre, kar pride od mrzlega potu. Bolnik je vedno zaspan, in če prav spi, mu vendar nič ni boljše; čez nekaj časa postane siten, razdražljiv in temen, v srcu mu je, kakor bi se nečesa bal. Glava je omotična, posebno kadar človek vstane; čeva postanejo trda, koža pa suha in gorka. Kri je teška in se nerada po žilah vali; belina v očesu postane rumena. Bolnik pogosto živež izbljuje in občuti pri tem kislinast ali pa sladčkast okus. Včasih tudi srce tolče, da bolnik dostikrat misli, da je na srcu bolan. Oči slabo vidi jo, kakor skozi meglo, človek postane klavern in slab. Kmalu se prikaže tudi kašelj, početkom suh, pozneje pa z zelenkastim izmetkom. Te prikazni ne pridejo vse na enkrat, ampak zapored; pa dostikrat jih je več na enkrat opazovati.

Lastnik A. J. WHITE v Frankobrodu na M.

Zaloge imajo na Dunaji: Stara c. kr. vojna lekarna, I., na Štefanovem trgu, Fr. Plebanja, lekarja; V. Twerdy, lekar „pri zlatem jelenu“, Kohlmarkt I.; C. Haubner, lekar „pri angelju“, I., am Hof; A. Egger, lekar „pri rudečem raku“, I., Hoher Markt; B. Bibus, lekar „pri labudu“, I., Schottenring; Ph. Neustein, lekar „pri sv. Leopoldu“, I., Plankengasse 6; J. Weiss, lekar „pri zamorecu“, I., Tuchlauben 27; dr. Ehrmann, lekar „pri sv. Brigiti“, II., Brigittaplatz; M. Sobel, lekar „pri medvedu“, II., Taborstrasse; dr. Aleks. Rosenberg, lekar „pri sv. Trojici“, III., Radetzkyplatz; lekarna am Rennweg, III., Ant. Mayerja; dr. J. Lamatsch, lekar, IV., Wied. Hauptstrasse 16; M. Zavaros, lekar „pri križu“, VII., Mariahilferstrasse 72; Jul. Herbabay, lekar „pri usmljenju“, VII., Kaiserstrasse 90; Ludvik Lip, lekar „pri zlatem slonu“, VII., Stiftgasse; C. Firbas, lekar „pri sv. Ani“, IX., Währingstrasse; dr. Schlosser, lekar, IV., Wieden, Hauptstrasse 60; M. Schneid, V., Wimmergasse 33; C. Ploy, lekar, IX., Porcellangasse 5; G. & R. Fritz, drogist, I., Bräunerstrasse 5; lekarna udove Seewald, VII., Mariahilferstrasse 106. — **Po raznih deželah:** V Zagrebu: M. L. Finsch, lekar; v Osterlici: A. Priklil; v Badenu: G. Schwarz; v Brnu: F. Edér; v Boenu: H. Spretter; v Brüxu: Ferd. Fleck, drogist; v Brodu (Galicija): E. Liska; v D. Földvaru: Jos. Pl. Pap; v Gmundenu: A. Raymann; v Iglavi: V. Inderka; v Inomestu: Fr. Winkler; v Kančugi (Galicija): R. Heger; v Karloven: Z. Findeis, lekar, J. Birš; v Čaloven: P. Birnbacher; v Krakovem: Jos. Trauczynski; v Kremsu: S. E. Klewein; v Kutnihovi: Pr. Slavik; v Ljubljani: Jul. pl. Trnkoczy; v Lvovu: Peter Mikolaš, Sigm. Rucker in K. Križanovski; v Lineu: A. Hofstätterja dediči in A. Rupert; v Meranu: A. Pan; v Milovki (Galicija): M. Quirini; v Miskolcu: dr. M. Herz; v Novemestu: Jul. Neuser; v Pančovi: W. H. Graff; v Plznu: E. Kalsar; v Pragi: Jos. Fürst na Porišči; v Prerovi: Ig. Psota, lekar „pri zlatem orlu“, v Presburgu: Fr. Henrici, lekar pri sv. Trojici, in Feliks Pistory, lekar „pri rudečem raku“, v Presnicah: A. Griessl; v Reichenbergu: Jos. pl. Ehrlich; v Saazu: V. Kraus, drogist; v Sangerbergu: J. Ziegler; v Solnogradu: dr. pl. Sedlitzky, c. kr. dvorni lekar; v Semnici: Fr. Sztankay; v Sternbergu (Morava): A. Ferkl; v Opavi: A. Plahky; v Temešvaru: C. M. Johner, lekar, mesto, Hunyadigasse, in Stefan Tarczay, lekar „pri Mariji pomagaj“, v Ogerskem Hradišu: J. Stancel; v Vinkovcih: L. pl. Alemann; v Varaždina: G. Hochsinger, lekar; v Welsu: K. Richter; v Dunaj-

skem Novem mestu: Fr. Kolčarš, lekar; v Karlsbadu: G. Findeis, lekar; v Belcu (Galicija): J. Gross, lekar; v Zydaczowu: M. Bardasz; v Grünburgu (Zgor. Avstr.): J. Müller, lekar; v Leitmericu: R. Labler, lekar „pri kroni“, v Liesingu: A. Huss; v Seegedinu: A. Kovacz; v Beljaku: Rumpfovi dediči; v Celji: A. Kupferschmidt; v Deutschbrodu: W. Kabelač; v Osijeku: J. Gobetzky; v Gradei: Fr. Ks. Gschihay; v Gr. Beeskerek: L. Men-czer; v Gyongyösu: F. Mersitz; v Hermannstadtu: A. Teutsch; v H. M. Vasarhely: J. Riss; v Leva (Levenz): E. Bolemann; v M. Bukwitzu: C. Blodig; v Mähr. Weisskirchenu: J. Kriegelstein; v Nussdorfu pri Du-naji: Kol. Boly; v Nyiregyhaza: E. Korangi; v St. Pöltnu: O. Hassak; v Windischgarstenu: Em. Keller; v Znaimu: E. Scherko. (109—3)

Br. 64.

(118)

Natječaj.

Na redovitoj dvorazrednoj mješovitaj učionu u Lovranu je za popuniti mjesto jedne učiteljice III. vrsti.

Sa ovim mjestom su skupčani dohodeci ustanovljeni zemaljskim zakonom 3. novembra 1874 i 10. decembra 1878.

Natjecateljice za ovo mjesto, za koje se zahtjeva i poznavanje talijanskoga jezika imaju predložiti putem svojih vlasti odnosno ravno ovamo u 14 dana odkad bude ovaj natječaj uvršćen za prvi put u „Osservatore Triestino“ molbenice redovito dokumentirane.

C. kr. kotarsko školsko vjeće,
Voloska, 12. januara 1881.

• Zdravljenje po zimi. •

WILHELMOV

antiartritiški antirevmatiški

kri čistilni čaj

od

Franc Wilhelm-a,

lekar v Neuenkirchenu (Dolenje-Avstr.), je najboljšim vspehom rabil se zoper protin, trganje po udih, zastarele hude bolezni, zmirom gnoječe se rane, spol-ske in bolezni na polti, izrastke na ži-votu in obrazu, kite, sifilistiška ulesa, napihnenje jeter in vranice, zlato žilo, zlatenico, bolečine v živcih, kitah in udih, stiskanje v želodci, če ne gredo vetrovi od človeka, zoper zapreje, če človek ne gre lahko na vodo, zoper po-lucije, možko slabost, ženski tok, bra-morje, bezgavke in zoper druge bolezni, kar potrjuje tisoč priznavalnih pisem. Spričevala na zahtevanje zastonj.

Zavitki v 8 snopičih po 1 gld.; za kolek in pošiljanje 10 kr.

Popačenih izdelkov naj se nikar ne kupuje in gleda na znane v več državah zabranjene varstvene marke.

Zaloge imajo:

V Ljubljani: Peter Lassnik.

V Brodu Evgen Schrepel, lekar. V Gradei J. Purgleitner, bratje Ober-auzmeyer, Wend. Trnkoczy, le-karji. V Kranju Karel Šavnik, lekar. V Mariboru Alojzij Quandest, lekar. V Metliki Fr. Wacha, lekar. V Novem mestu Dom. Rizzoli, lekar. V Postojni Anton Leban, lekar. V Zagrebu Sig. Mitlbach, lekar. (18—7)

• Zdravljenje spomladi. •

Tuji.

7. marca:

Pri Slonu: Brenc iz Starega trga. — Blumenthal iz Ha-tvana. — Karpeles z Dunaja. — Schmecker iz Graslitz. — Mat-kovič iz Osjeka. — Pri Mailči: Naundorf z Dunaja. — Ecker iz Stockenau. — Buchler z Dunaja. — Pri avstrijskem cesarji: Gruđen iz Idrije. — Müller iz Zagorja. — Hauptman iz Ljubljane.

Glasovir

je za prodati po jako nizkej ceni. Več se izve v prodajalnici „pri Štefetu“, glavni trg št. 13. (116—2)

Málin

na Notranjskem,

na štiri kámene, z žago, stopami, s poslopji za stanovanje in gospodarstvo ter s 6 oralov zemljišča, proda se.

Natančneje se izve v Fr. Müllerjevem „Annoncen-Bureau“ v Ljubljani. (122)

Marijinceljske kapljice za želodec,

nepresežno izvrstno zdravilo zoper vse bolezni v želodec

in nepresežno zoper ne-slasi do jedi, slabi želodec, smrdečo sapo, napihnenje, kisló podiranje, šóí-panje, katar v že-lodci, zgago, da se ne nareja pesek in pšeno in slez, zoper zlatenico, gnjus in bljuvanje, da glava ne boli (če izvira bo-lečina iz želodca), zoper kró v želodci, pre-obloženje želodca z jedjo ali pijačo, drve, zoper bolezni na vranici, jetrah in zoper zlato žilo.

Glavna zaloga:

Lekar C. Brady, Kremsier, Moravsko.

Jedna sklenica z navodilom, kako se rabi, stane 35 kr.

Prave ima samo: V Ljubljani: le-karna Gabriel Piccoli, na dunajski cesti; lekarna Josip Svoboda, na Prešimovem trgu; lekarna Julij pl. Trnkoczy, na mest-nem trgu. V Novem mestu: lekarna Dom. Rizzoli. V Gorici: lekarna A. de Giron-coli. V Ajdovščini: lekarna Mich. Gu-glielmo.

Svaritev! Ker se v zadnjem času naš izdelek posnemlje in ponareja, zato pro-simo, naj se kupuje samo v zgoraj navedenih zalogah in pazi naj se osobito na ta znamenja: Prave Marijinceljske kapljice za želodec morajo imeti v sklenico vtisneno besede: Echte Maria-zeller Magentropfen — Brady & Dostal — Apo-theker, sklenica mora biti zapečaten z našim originalnim pečatom, na navodilu za rabo in na zavitku, na katerem je podoba Marijinceljske matere božje, mora biti poleg te podobe utis-neno sodnijsko spravljenó varstveno zna-menje in zavoj mora biti zapečaten z našim varstvenim znamenjem. Izdelki podob-nega ali istega imena, ki némajo teh znakov istinitosti, naj se zavržejo kot ponarejeni in prosimo, naj se nam taki slučajji takoj nazna-nijo, da bodo sodnijski kaznovani izdelovalci in prodajalci. (362—32)

Popolna razprodaja zaloge manufakturnega in lišpnega blaga

po zdatno znižanih cenah pri

(108—4)

TH. EGER,

na sv. Petra predmestji št. 6 v Ljubljani.

Praktikant in učenec,

ki imata dobre spričevala in sta zmožna slovenskega in nem-škega jezika, se sprejmeta pri

(111—2)

G. Schmidl in družniku v Celji,

trgovina se suknom, rokotvornim in novošegnim blagom ter zaloga pravih ameriškanskih strojev.